

Afhandlingens empiriske grundlag

Afhandlingen beskæftiger sig med digteren Simon Grotrians salmer samt komponisterne Jesper Gottlieb og John Frandsens tonesætninger heraf; digteren Morten Søndergaards samarbejde med trommeslageren Klaus "Q" Hedegaard Nielsen; rapgrupperne MC Einar og Deichkind samt rapperen SuparDejen; multikunstneren Nikolaj Zeuthen og hans orkester Skammens Vogn; post-rock-ensemblet Under Byen med den fremtrædende sanger og tekstforfatter Henriette Sennenvoldt.

Om Jakob Schweppenhäuser

Jakob Schweppenhäuser har skrevet sin ph.d.-afhandling ved Institut for Æstetik og Kommunikation, Aarhus Universitet, hvor han har indgået i forskningsprogrammet Medialitet, Materialitet og Æstetisk betydning og pilotcenteret Litteratur mellem medier. Ved Aalborg Universitet er han del af forskningscenteret Center for Research in Contemporary Poetry (CERCOP). Jakob Schweppenhäuser arbejder sideløbende med det videnskabelige virke som komponist/musiker (bl.a. i Schweppenhäuser/Thomsen og Marybell Katastrophy) og som billedkunstner.

Foto: Suste Bonnén

Tid og sted for forsvar

Fredag d. 13. marts 2015 kl. 13.00, Aarhus Universitet, Tåsingegade 3, 8000 Aarhus C, bygning 1441, Auditorium 2, lokale 112

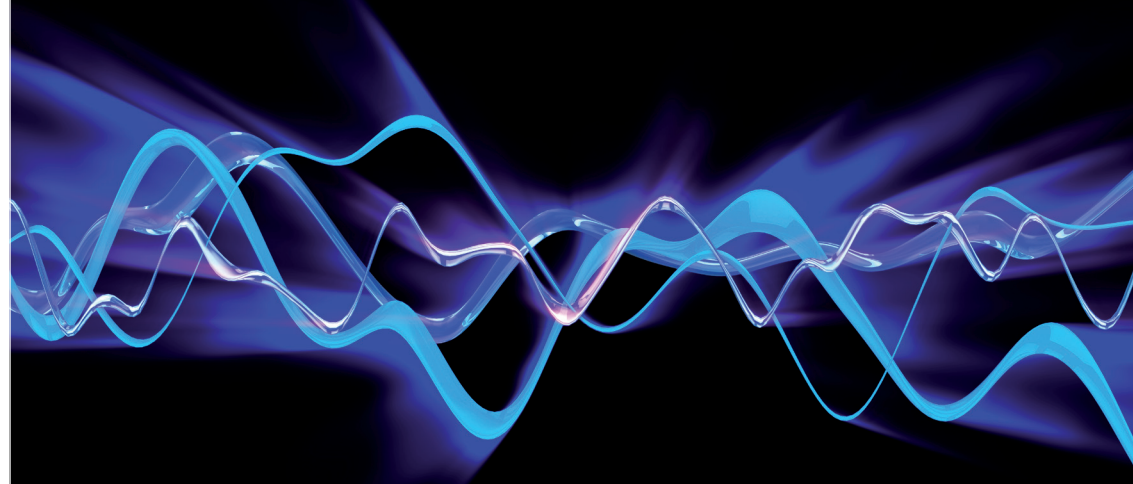
Kontakt

Jakob Schweppenhäuser
Email: norjs@dac.au.dk,
Tlf.: 21404049

Aarhus Universitet
Institut for Æstetik og Kommunikation
Langelandsgade 139
Jens Chr. Skous Vej 2 og 4 (bygning 1485 og 1481)
8000 Aarhus C

MERE LYD! NY DANSK LYDLIG LYRIK

Ph.d.-afhandling af Jakob Schweppenhäuser

AARHUS UNIVERSITET

MERE LYD! NY DANSK LYDLIG LYRIK

Opsummering af hovedpointer fra ph.d.-afhandlingen "Mere lyd! Ny dansk lydig lyrik" af Jakob Schweppenhäuser, Institut for Æstetik og Kommunikation, Aarhus Universitet.

Afhandlingen undersøger den sproglige og musikalske betydningsdannelse – og samspillet herimellem – i en række forskellige former for musikalsk forankret, mundtligt artikuleret lyrik: salmedigtning, digtoplæsning, rap og sangtekster.

En asymmetri

Afhandlingen identificerer en asymmetri mellem den helt centrale rolle forskellige former for lydig lyrik spiller i både mediebilledet og i de fleste menneskers hverdag og så den helt perifere rolle, lydig lyrik spiller i litteraturvidenskab, -kritik og -undervisning. Omvendt når den skriftlige lyrik, som i litteraturvidenskab, -kritik og -undervisning traditionelt tilflyder stor bevågenhed, generelt en relativt begrænset modtagergruppe. Denne skævhed bestræber afhandlingen sig på at etablere et korrektiv til – den insisterer på mere lyd (modsat Goethes "mere lys!") i de litterære institutioner.

Skriftfokus

Selv om sproget, og dermed sprogkunsten – litteraturen – både er skrift og tale, både kan opfanges med øjet og med øret, har den lydige lyrik ikke vundet indpas i litteraturvidenskab, -kritik og -undervisning. Afhandlingen peger på en række forhold, som kan være medvirkende hertil: medialiteten (det er ikke kutyme at beskæftige sig med den konkrete, hørbare

stemme i den litterære verden, hvor skriftmediet er altdominerende), intermedialiteten (når ordene interagerer med musik vanskeliggøres analysen) og institutionaliteten (eksempelvis placerer sang- og raptekster sig, i kraft af deres lydlighed og musikalske forankring, i andre kredsløb og smagsfællesskaber end dem, litterater almindeligvis fokuserer på).

En akustisk vending

Fra forskellige sider har man peget på opkomsten af en akustisk vending over de seneste årtier – på flere niveauer. Man har argumenteret for, at der på et civilisatorisk plan finder et skifte til en ny form for oralkultur sted: Fjernsyn, radio, computer, smartphones osv. er begyndt at erstatte, og har til dels erstattet, bøger, aviser, tidsskrifter osv. – og læsningen, i sin traditionelle form, bliver en stadig mindre del af dagligdagen. Dette har bevirket en tilsvarende besindelse på lyd og lytning inden for adskillige videnskabelige discipliner – men altså ikke inden for litteraturvidenskab.

...også på det litterære område

Denne omstændighed forekommer desto mere problematisk, når den akustiske vending også synes at sætte sine spor i litteraturen: også den, kan man argumentere for, orienterer sig i stigende grad mod lyden. Fænomener som spoken word, poetry slam, digtoplæsningsarrangementet, digt-cd'en, lydbogen og musik & poesi-genren vinder fortsat frem – mens sange, viser, rap m.m. ingenlunde er blevet mindre populære udtryksformer over de seneste årtier. Der er mere lyd i litteraturen, end der længe har været.

Både-og frem for enten-eller

Jakob Schweppenhäuser åbner med sin afhandling døren ind til et vanskeligt, men centralt, kunstnerisk felt og giver en række bud på, hvordan dette felt kan analyseres vha. bl.a. intermediale og formalistiske redskaber. Konklusionen lyder ikke, at skriften skal vælges fra til fordel for lyden, men derimod at det er frugtbart at lade skrift og lyd stå i et komplementært forhold til hinanden – øje og øre side om side.